

ЕРШОВ Іван Васильович (Ершов Іван Васильевич; 08(20). 11. 1867, х. Малий Несветай, нині у складі м. Новошахтинськ Ростов. обл., РФ — 21. 11. 1943, Ташкент, похов. у Ленінграді, нині С.-Петербург) — російський співак (драматичний тенор), режисер, педагог. Доктор мистецтвознавства (1941). Народний артист СРСР (1938). Навч. у Моск. консерваторії (1888), закін. С.-Петербур. консерваторію (1893; кл. співу [С. Габеля](#)). Дебютував 1893 у Маріїн. театрі в С.-Петербурзі. 1893–94 удосконалював вокал. майстерність у Ч. Россі в Мілані. 1894–95 — соліст антрепризи Е. Еспозіто (Харків, виконував 10 партій), згодом (до 1929) — Ленінгр. театру опери та балету. Серед партнерів на опер. сцені — *Ф. Шаляпін*, *Ф. Стравинський*. Один із видат. представників рос. вокал. школи. Володів сильним голосом, великого значення надавав роботі над виразністю інтонації, що зумовлювала характер вокал. фразування. Мав яскравий драм. талант. Художньо переконливо розкривав різнохарактерні муз.-сценічні образи — ліричні, драм., трагедійні, героїчні, характерні. Є. — один з найкращих виконавців творів Р. Ваґнера на світ. опер. сцені. На запрошення вдови нім. композитора та його сина Зигґфріда здійснив подорож до Байройта (Німеччина). Від 1900 активно концертував. Виконував сольні партії в класич. муз. творах, серед яких — «Страсті за Матвієм» Й.-С. Баха, ораторія «Самсон» Г. Генделя, «Реквієми» В.-А. Моцарта, Дж. Верді, 9-а симф.

Л. ван Бетговена. Записав на грамплатівки низку творів на фірмах «Грамфон» і «Колумбія». 1916–41 — проф. Ленінгр. консерваторії, де став співзасн. опер. студії та постановником 9-ти вистав (зокрема «Русалки» О. Даргомижського, «Цареві нареченої» М. Римського-Корсакова, «Демона» А. Рубінштейна, «Весілля Фігаро» В.-А. Моцарта, «Севільського цирульника» Дж. Россіні). Серед учнів — А. Іванов, Т. Лаврова, С. Преображенська. Створив низку пейзажів, автопортретів, портретів, зокрема М. Римського-Корсакова, Е. Направника. Автор статей і спогадів про А. Рубінштейна, опубл. у зб. «Вопросы музыкально-исполнительского искусства» (Москва, 1958, вып. 2). Талант Є. високо цінували С. Танєєв, А. Рубінштейн, М. Римський-Корсаков, А. Лядов, О. Глазунов, Б. Асаф'єв, О. Блок, Андрій Бєлий. Підтримував дружні стосунки з художником Б. Кустодієвим, науковцями І. Павловим, В. Бехтеревим. Портрети Є. написали Г. Верейський, Т. Жирмунська, Б. Кустодієв, А. Остроумова-Лебедева. У С.-Петербур. консерваторії встановлено погруддя Є.

Основні партії

Собінін, Фін («Життя за царя», «Руслан і Людмила» М. Глінки), Берендей, Садко («Снігуронька», «Садко» М. Римського-Корсакова), Самозванець, Голицин («Борис Годунов», «Хованщина» М. Мусоргського), Труффальдіно («Любов до трьох апельсинів» С. Прокоф'єва), Флорестан («Фіделіо» Л. ван Бетговена), Отелло (однойм. опера Дж. Верді), Трістан, Лоенґрін, Зигґфрід («Трістан та Ізольда», «Лоенґрін», «Зигґфрід» Р. Ваґнера).

Рекомендована література

1. Асаф'єв Б. Ершов. Петроград, 1921;
2. Музалевский В. Иван Васильевич Ершов // Искусство и жизнь. 1940. № 4;
3. Левик С. Иван Ершов // Сов. музыка. 1957. № 12;
4. Гозенпуд А. Книга о великом артисте // Там само. 1967. № 7;
5. Асаф'єв Б. Иван Ершов в опере «Руслан и Людмила» // Муз. жизнь. 1983. № 13.

О. М. Немкович

Бібліографічний опис:

Єршов Іван Васильович / О. М. Немкович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20099>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).